

Szkoła Podstawowa im. Czesława Wojewody w Lubczy

**Szczegółowe warunki i sposób oceniania wewnątrzszkolnego
z przedmiotu geografia**

Klasa:5

II etap edukacyjny

Rok Szkolny 2023/2024

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena Bardzo dobra	Ocena celująca
Dział 1					
1. Geograficzny punkt widzenia	<ul style="list-style-type: none"> • powiedzieć, czym jest geografia; • powiedzieć, co to jest środowisko przyrodnicze i geograficzne; • wymienić sfery ziemskie. 	<ul style="list-style-type: none"> • powiedzieć czy jest geografia; • definiować elementy środowiska przyrodniczego; • podawać przykłady, podać źródła wiedzy geograficznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie geografia • definiować pojęcia: geografia, środowisko przyrodnicze i geograficzne; • wymienić elementy środowiska przyrodniczego. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie geografia; • wybrać z podanych i przyporządkować elementy środowiska przyrodniczego. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie geografia; • podać powiązania między elementami środowiska przyrodniczego i geograficznego.
2. Orientacja na mapie i globusie	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie półkulę północną i południową, wschodnią i zachodnią; 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać na globusie i mapie świata: bieguny, równik, południk zerowy i 180°, półkulę, zwrotniki i koła podbiegunowe. 	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować pojęcia: bieguny, równik, południk zerowy i 180°, półkulę, zwrotniki i koła podbiegunowe. 	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować długość i szerokość geograficzną; • opisać cechy południków i równoleżników; • odczytać położenie punktów na mapie. 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytać położenie obszaru; • opracować trasę podróży, uwzględniając współrzędne geograficzne.
3. Jak czytać mapę	<ul style="list-style-type: none"> • powiedzieć, co to jest legenda mapy; • wymienić elementy legendy na mapie. 	<ul style="list-style-type: none"> • nazwać elementy mapy; • wskazać i nazwać umieszczone na mapie znaki z legendy; • wymienić elementy krajobrazu. 	<ul style="list-style-type: none"> • zastosować legendę mapy do odczytywania informacji; • wyjaśnić, do czego służy skala mapy; • rozpoznać na mapie składniki krajobrazu Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> • korzystając ze skali mapy, obliczyć odległości między wybranymi obiektami; • korzystając ze znaków umownych, odczytać informację z mapy fizycznej Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować dany obszar, wykorzystując użyte w legendzie znaki umowne; • wykonać pomiary na mapie i przeliczyć je, wykorzystując skalę; • korzystając ze znaków umownych, odczytać informację z map tematycznych Polski.

4. Moja okolica na mapie	<ul style="list-style-type: none"> • powiedzieć, czym jest wysokość względna i bezwzględna; • wskazać na mapie poziomicę; • nazwać główne kierunki geograficzne. 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczyć wysokość względną z podanych informacji; • odczytać wartości poziomic; • wskazać na mapie główne kierunki geograficzne. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać na podstawie rysunku poziomicowego mapy okolice szkoły konkretne formy terenu; • odczytać wysokość bezwzględną z rysunku poziomicowego; • zorientować mapę okolic szkoły; • wskazać w terenie główne kierunki geograficzne na podstawie mapy. 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytać wysokość bezwzględną z rysunku poziomicowego i obliczyć wysokość względną w zniesienia; rysunku poziomicowego-stromiznę stoku 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić ukształtowanie powierzchni na podstawie rysunku poziomicowego; • porównać elementy przedstawione na mapie z elementami zaobserwowanymi w terenie.
5. Odkrywanie mapy świata	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić kontynenty i oceany świata; • wymienić jakie mogą być na Ziemi formy ukształtowania powierzchni; • wymienić nazwiska wielkich odkrywców. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie kontynenty i oceany świata; • swoimi słowami określić czym są formy ukształtowania powierzchni. 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić położenie kontynentów i oceanów na mapie i względem siebie; • wskazać na mapie wielkie formy ukształtowania powierzchni. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie wielkie formy ukształtowania powierzchni na poszczególnych kontynentach; • określić trasy pierwszych wypraw geograficznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać i nazwać wielkie krainy geograficzne dla poszczególnych kontynentów; • wskazać granice między kontynentami; • porównać ukształtowanie kontynentów między sobą.
6. Podsumowanie działu					
Dział 2					
7. Krajobrazy	<ul style="list-style-type: none"> • nazwać pasy rzeźby w 	<ul style="list-style-type: none"> • nazwać pasy rzeźby 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić główne 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić główne 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować

Polski	<p>Polsce;</p> <ul style="list-style-type: none"> określić elementy środowiska wchodzące w skład krajobrazu. 	<p>w Polsce i wskazać je na mapie;</p> <ul style="list-style-type: none"> określić cechy charakterystyczne dla danego pasa rzeźby. 	<p>cechy krajobrazów Polski;</p> <ul style="list-style-type: none"> określić cechy charakterystyczne dla danego pasa rzeźby; nazwać przykładowe krainy wchodzące w skład danego pasa rzeźby. 	<p>cechy krajobrazów Polski;</p> <ul style="list-style-type: none"> wykazać ich zróżnicowanie; nazwać i wskazać na mapie przykładowe krainy wchodzące w skład danego pasa rzeźby. 	<p>rzeźbę poszczególnych pasów rzeźby w Polsce, wskazać różnice i podobieństwa, porównać je pod względem zróżnicowanie krajobrazu</p>
8. Od krajobrazu pierwotnego do kulturowego	<ul style="list-style-type: none"> wymienić typy krajobrazów. 	<ul style="list-style-type: none"> nazwać i omówić typy krajobrazów. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać pozytywne i negatywne zmiany w krajobrazach powstałe w wyniku działalności człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić na przykładach wpływ gospodarki człowieka na zmiany w krajobrazie. 	<ul style="list-style-type: none"> ocenić wpływ poszczególnych działań gospodarki na środowisko; wskazać możliwe zmiany mające na celu poprawę warunków środowiska.
9. Tatry	<ul style="list-style-type: none"> wskazać krainy geograficzne na mapie; nazwać główne elementy środowiska geograficznego występujące w regionie; nazwać grupy etniczne występujące w danym regionie. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać i omówić położenie na mapie; wymienić cechy charakterystyczne środowiska geograficznego występujące w krajobrazie regionu; wymienić najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać krajobrazy krain w opisach; przedstawić podstawowe zależności między składnikami krajobrazów w regionach; opisać zajęcia, tradycje rodzinne i zwyczaje 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać krajobrazy krain w opisach oraz na filmach i ilustracjach; przedstawić podstawowe zależności między składnikami krajobrazów w regionach; opisać zajęcia, tradycje rodzinne i zwyczaje 	<ul style="list-style-type: none"> porównać cechy krajobrazu i elementy krajobrazu krain geograficznych; wykazać specyfikę regionu na podstawie map, zdjęć, filmów geograficznych; opisać najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Polski

			i kulturowego regionu.	mieszkańców krainy geograficznej; • wymienić najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego regionu oraz wskazać je na mapie.	mieszkańców krainy geograficznej; • opisać najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego regionu oraz wskazać je na mapie.	oraz wskazać je na mapie.
10. Wyżyna Krakowsko-Częstochowska	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać krainy geograficzne na mapie; • nazwać główne elementy środowiska geograficznego występujące w regionie; • nazwać grupy etniczne występujące w danym regionie. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać i omówić położenie na mapie; • wymienić cechy charakterystyczne środowiska geograficznego występujące w krajobrazie regionu; • wymienić najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego regionu. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać krajobrazy krain w opisach; • przedstawić podstawowe zależności między składnikami krajobrazów w regionach; • opisać zajęcia, tradycje rodzinne i zwyczaje mieszkańców krainy geograficznej; • wymienić najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego regionu oraz wskazać je na mapie. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać krajobrazy krain w opisach oraz na filmach i ilustracjach; • przedstawić podstawowe zależności między składnikami krajobrazów w regionach; • opisać zajęcia, tradycje rodzinne i zwyczaje mieszkańców krainy geograficznej; • opisać najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego regionu oraz wskazać je na mapie. 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać cechy krajobrazu i elementy krajobrazu krain geograficznych; • wykazać specyfikę regionu na podstawie map, zdjęć, filmów geograficznych; • opisać najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Polski oraz wskazać je na mapie. 	
11. Nizina	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać krainy 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać i omówić 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać cechy 	

Mazowiecka	<p>geograficzne na mapie;</p> <ul style="list-style-type: none"> • nazwać główne elementy środowiska geograficznego występujące w regionie; • nazwać grupy etniczne występujące w danym regionie. 	<p>położenie na mapie;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić cechy charakterystyczne środowiska geograficznego występujące w krajobrazie regionu; • wymienić najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego regionu. 	<p>krajobrazy krain w opisach;</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić podstawowe zależności między składnikami krajobrazów w regionach; • opisać zajęcia, tradycje rodzinne i zwyczaje mieszkańców krainy geograficznej; • wymienić najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego regionu oraz wskazać je na mapie. 	<p>krajobrazy krain w opisach oraz na filmach i ilustracjach;</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić podstawowe zależności między składnikami krajobrazów w regionach; • opisać zajęcia, tradycje rodzinne i zwyczaje mieszkańców krainy geograficznej; • opisać najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego regionu oraz wskazać je na mapie. 	<p>krajobrazu i elementy krajobrazu krain geograficznych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykazać specyfikę regionu na podstawie map, zdjęć, filmów geograficznych; • opisać najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Polski oraz wskazać je na mapie.
12. Pojezierze Mazurskie	<p>• wskazać krainy geograficzne na mapie;</p> <ul style="list-style-type: none"> • nazwać główne elementy środowiska geograficznego występujące w regionie; • nazwać grupy etniczne występujące w danym regionie. 	<p>• wskazać i omówić położenie na mapie;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić cechy charakterystyczne środowiska geograficznego występujące w krajobrazie regionu; • wymienić najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego 	<p>• rozpoznać krajobrazy krain w opisach;</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić podstawowe zależności między składnikami krajobrazów w regionach; • opisać zajęcia, tradycje rodzinne i zwyczaje 	<p>• rozpoznać krajobrazy krain w opisach oraz na filmach i ilustracjach;</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić podstawowe zależności między składnikami krajobrazów w regionach; • opisać zajęcia, tradycje rodzinne i zwyczaje 	<p>• porównać cechy krajobrazu i elementy krajobrazu krain geograficznych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykazać specyfikę regionu na podstawie map, zdjęć, filmów geograficznych; • opisać najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Polski

		i kulturowego regionu.	mieszkańców krainy geograficznej; • wymienić najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego regionu oraz wskazać je na mapie.	mieszkańców krainy geograficznej; • opisać najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego regionu oraz wskazać je na mapie.	oraz wskazać je na mapie.
13. Wybrzeże Słowińskie	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać krainy geograficzne na mapie; • nazwać główne elementy środowiska geograficznego występujące w regionie; • nazwać grupy etniczne występujące w danym regionie. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać i omówić położenie na mapie; • wymienić cechy charakterystyczne środowiska geograficznego występujące w krajobrazie regionu; • wymienić najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego regionu. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać krajobrazy krain w opisach; • przedstawić podstawowe zależności między składnikami krajobrazów w regionach; • opisać zajęcia, tradycje rodzinne i zwyczaje mieszkańców krainy geograficznej; • wymienić najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego regionu oraz wskazać je na mapie. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać krajobrazy krain w opisach oraz na filmach i ilustracjach; • przedstawić podstawowe zależności między składnikami krajobrazów w regionach; • opisać zajęcia, tradycje rodzinne i zwyczaje mieszkańców krainy geograficznej; • opisać najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego regionu oraz wskazać je na mapie. 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać cechy krajobrazu i elementy krajobrazu krain geograficznych; • wykazać specyfikę regionu na podstawie map, zdjęć, filmów geograficznych; • opisać najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Polski oraz wskazać je na mapie.
14. Krajobraz	• jak w tematach 9–13;	• jak w tematach 9–	• jak w tematach 9–	• jak w tematach 9–	• jak w tematach 9–

miejsko- -przemysłowy Wyżyny Śląskiej	<ul style="list-style-type: none"> wymienić cechy miast przemysłowych; podać nazwy głównych miast Wyżyny Śląskiej. 	<p>13;</p> <ul style="list-style-type: none"> podać nazwy kilku miast wchodzących w skład konurbacji Górnego Śląska i wskazać je na mapie. 	<p>13;</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać główne surowce mineralne wydobywane w rejonie Górnego Śląska; nazwać cechy środowiska miast przemysłowych. 	<p>13;</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić przyczyny rozwoju konurbacji Górnego Śląska; wskazać przyczyny i skutki koncentracji przemysłu na Górnym Śląsku. 	<p>13;</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenić jakość działań człowieka i ich wpływ na środowisko w rejonie Górnego Śląska.
16. Wyżyna Lubelska – zagłębie rolnicze	<ul style="list-style-type: none"> jak w tematach 9–13; określić położenie Wyżyny Lubelskiej; wymienić produkty rolne charakterystyczne dla regionu. 	<ul style="list-style-type: none"> jak w tematach 9–13; wskazać cechy charakterystyczne krajobrazu Wyżyny Lubelskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> jak w tematach 9–13; omówić znaczenie warunków naturalnych dla rozwoju rolnictwa na Wyżynie Lubelskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> jak w tematach 9–13; omówić znaczenia gospodarcze Wyżyny Lubelskiej -rolnicze, przemysłowe i społeczne. 	<ul style="list-style-type: none"> jak w tematach 9–13; porównać region Wyżyny Lubelskiej z innymi regionami rolniczymi w Polsce.
15. Warszawa – krajobraz wielkiego miasta	<ul style="list-style-type: none"> jak w tematach 9–13; określić położenie Warszawy. 	<ul style="list-style-type: none"> jak w tematach 9–13; wymienić cechy zabudowy wielkiego miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> jak w tematach 9–13; wskazać czynniki rozwoju stolicy określić różnorodność funkcji Warszawy. 	<ul style="list-style-type: none"> jak w tematach 9–13; porównać krajobraz Warszawy i innych miast Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> jak w tematach 9–13;porównać krajobraz Warszawy i innych stolic europejskich.
17. Krajobraz najbliższej okolicy	<ul style="list-style-type: none"> nazwać cechy krajobrazu najbliższej okolicy; wymienić elementy zagospodarowania antropogenicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić i określić położenie elementów krajobrazu najbliższej okolicy; wskazać przykłady elementów najbliższej okolicy i rodzimych. 	<ul style="list-style-type: none"> ocenić krajobraz najbliższej okolicy pod względem jego piękna oraz ładu i estetyki; wskazać w terenie obiekty 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać przykłady pozytywnej i negatywnej ingerencji człowieka w środowisko najbliższej okolicy. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić propozycje zmian mających na celu poprawę; zagospodarowania najbliższej okolicy z uwzględnieniem

			<p>antropogeniczne i naturalne;</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać obiekty istotne z punktu widzenia dziedzictwa kulturowego. 		<p>dbałości o stan środowiska, ład i estetykę krajobrazu.</p>
18. Podsumowania działu					
Dział 3					
19. Strefowość i piętrowość krajobrazów na świecie	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie mapy stref klimatycznych opisać położenie poszczególnych stref na Ziemi. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić układ przestrzenny poszczególnych stref klimatyczno-krajobrazowych na świecie przyporządkować ilustrację każdej ze stref do jej położenia na mapie świata 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać analogię pomiędzy zróżnicowaniem klimatycznym w układzie strefowym, (w zależności od szerokości geograficznej i piętrowym (w zależności od wysokości bezwzględnej). 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić związek pomiędzy występowaniem stref oświetlenia Ziemi a zróżnicowaniem krajobrazowym świata. 	<ul style="list-style-type: none"> wykazać i wyjaśnić związek pomiędzy warunkami klimatycznymi a cechami poszczególnych krajobrazów.
20. Wilgotny las równikowy	<ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie fizycznej świata obszary występowania wilgotnych lasów równikowych; odczytać z klimatogramu wartości temperatury powietrza i opadów w klimacie równikowym 	<ul style="list-style-type: none"> omówić na podstawie wykresu temperatury i opadów oraz map klimatycznych cechy i zasięg klimatu równikowego wybitnie wilgotnego; podać przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> omówić wyjątkowość ekosystemów wilgotnego lasu równikowego; podać przykłady przystosowań organizmów do życia w lesie równikowym. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić związek pomiędzy warunkami klimatyczno-krajobrazowymi a sposobami życia i zarobkowania ludzi w lesie równikowym. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić zależności pomiędzy położeniem klimatu równikowego wybitnie wilgotnego a zasięgiem lasów deszczowych.

	wybitnie wilgotnym.	roślin i zwierząt żyjących w tym klimacie.			
21. Krajobraz lasu strefy umiarkowanej	<ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie fizycznej świata obszary występowania lasów strefy umiarkowanej; odczytać z klimatogramu wartości temperatury powietrza i opadów w klimatach umiarkowanych. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić na podstawie wykresu temperatury i opadów oraz map klimatycznych cechy i zasięg strefy klimatów umiarkowanych; podać przykłady roślin i zwierząt żyjących w tym klimacie. 	<ul style="list-style-type: none"> porównać warunki klimatyczne, krajobrazowe i siedliskowe lasu równikowego i lasu strefy umiarkowanej; rozpoznać, nazwać i porównać piętra lasu równikowego i lasu strefy umiarkowanej. 	<ul style="list-style-type: none"> wykazać i uzasadnić wpływ warunków klimatycznych i krajobrazowych na życie człowieka w wilgotnych lasach równikowych i lasach strefy umiarkowanej. 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikować współzależności między składnikami poznawanych krajobrazów.
22. Sawanny i stepy	<ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie fizycznej świata obszary występowania sawann i stepów; odczytać z klimatogramów wartości temperatury powietrza i opadów na sawannach i stepach. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić na podstawie wykresu temperatury i opadów oraz map klimatycznych cechy i zasięg klimatu podrównikowego i umiarkowanego ciepłego kontynentalnego; podać przykłady roślin i zwierząt żyjących w każdym z tych klimatów. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić przyczyny występowania krajobrazów sawann i stepów na świecie; rozpoznać krajobrazy sawanny i stepu na fotografiach. 	<ul style="list-style-type: none"> wykazać i uzasadnić wpływ warunków klimatycznych i krajobrazowych na życie człowieka na sawannach i stepach. 	<ul style="list-style-type: none"> prezentować niektóre przykłady budownictwa, sposobów gospodarowania, głównych zajęć mieszkańców sawann i stepów.
23. Pustynie	<ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie 	<ul style="list-style-type: none"> omówić na 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie 	<ul style="list-style-type: none"> wykazać i uzasadnić 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikować

gorące i lodowe	fizycznej świata obszary występowania gorących i lodowych pustyń; • odczytać z klimatogramu wartości temperatury powietrza i opadów w klimatach zwrotnikowym suchym i polarnym.	podstawie wykresu temperatury i opadów oraz map klimatycznych cechy i zasięg klimatów zwrotnikowego suchego i polarnego; • podać przykłady roślin i zwierząt żyjących w każdym z tych klimatów.	materiałów porównać warunki klimatyczne i krajobrazowe pustyń suchych i gorących; • rozpoznać i omówić przykładowe gatunki zwierząt i roślin występujących na pustyniach gorących i lodowych.	wpływ warunków klimatycznych i krajobrazowych na życie człowieka na pustyniach lodowych i gorących.	współzależności między składnikami poznawanych krajobrazów; ocenić możliwości poprawy warunków życia ludności.
24. Krajobraz śródziemnomorski	• wskazać na mapie fizycznej świata obszary występowania krajobrazu śródziemnomorskiego; • odczytać z klimatogramu wartości temperatury powietrza i opadów.	• omówić na podstawie wykresu temperatury i opadów oraz map klimatycznych cechy klimatu śródziemnomorskiego; • wymienić typowe gatunki roślin i zwierząt.	• rozpoznać i scharakteryzować wybrane gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla krajobrazu śródziemnomorskiego; • omówić związek pomiędzy warunkami klimatycznymi a rozwojem rolnictwa i turystyki strefy śródziemnomorskiej.	• porównać krajobraz śródziemnomorski z innymi poznanymi krajobrazami, wyjaśnić różnice; • rozpoznać krajobraz śródziemnomorski na podstawie opisów, filmów i ilustracji.	• wyjaśnić zależności pomiędzy położeniem strefy śródziemnomorskiej, warunkami klimatycznymi i głównymi cechami krajobrazu.
25. Tajga	• wskazać na mapie fizycznej świata obszary występowania tajgi; • odczytać z klimatogramu wartości temperatury	• porównać wykres temperatury i opadów Kuopio i Warszawy, wyjaśnić różnice; • wymienić typowe	• omówić wpływ wieloletniej zmarzliny na budownictwo; • rozpoznać i	• porównać gospodarkę leśną w lasach borealnych Kanady i Rosji; • rozpoznać krajobraz	• wyjaśnić zależności pomiędzy położeniem tajgi, warunkami klimatycznymi i głównymi cechami

	powietrza i opadów.	dla tajgi gatunki roślin i zwierząt.	scharakteryzować wybrane gatunki roślin i zwierząt tajgi.	tajgi na podstawie opisów, filmów i ilustracji.	krajobrazu.
26. Tundra	<ul style="list-style-type: none"> wskazać podstawowe różnice między tajgą a tundrą; zlokalizować na mapie świata obszary występowania tundry; odczytać dane z klimatogramu. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić na podstawie wykresów i map klimatycznych cechy klimatu tundry; podaje przykłady gatunków roślin i zwierząt. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić związek między warunkami klimatycznymi a rozwojem flory i fauny tundry; omówić warunki życia ludzi w tundrze oraz ich główne zajęcia. 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać krajobraz tundry na podstawie opisów, filmów i ilustracji; ocenić możliwości poprawy warunków życia ludności zamieszkującej tundrę. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić zależności pomiędzy położeniem tundry, warunkami klimatycznymi i głównymi cechami krajobrazu.
27. Krajobraz wysokogórski Himalajów	<ul style="list-style-type: none"> odszukać na mapie fizycznej Azji Himalaje, Wyżynę Tybetańską oraz rzeki: Indus, Brahmaputra i Ganges; wskazać, jak zmienia się klimat i krajobraz wraz ze wzrostem wysokości n.p.m. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, skąd bierze się piętrowość klimatyczno-roślinna w Himalajach; podać przykłady gatunków roślin występujących w różnych piętrach klimatycznych Himalajów. 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać i scharakteryzować wybrane gatunki roślin i zwierząt żyjące w Himalajach; podać przykłady działalności człowieka w Himalajach. 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać krajobraz wysokogórski Himalajów na podstawie opisów, filmów i ilustracji; ocenić warunki do życia i działalności gospodarczej człowieka w Himalajach. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić na wybranych przykładach zależności pomiędzy wysokością nad poziomem morza a klimatem i roślinnością.
28. Podsumowanie działy					